

Icesave saken – Grunnfakta

- Sparesystemet Icesave var en online retail bank som opererte i Storbritannia og Nederland som en del av Landsbanki, en privateid islandsk bank. Banken arbeidet i samsvar med EUs/EØSs finansielle regelverk og tilbød høye innskuddsrenter. Icesave var lagt inn under Det islandske banktilsynet.
- Etter at det islandske finanssystemet kollapset i oktober 2008, noe som berørte 85% av det islandske banksystemet, måtte Landsbanki gå til betalingsstans og Icesave innskyttere oppdaget at de ikke hadde tilgang til kontoene sine.
- Som en del av vidtrekkende tiltak for å arbeide mot den globale finanskrisen, meddelte de britiske og de hollandske myndighetene at bankinnskuddene ville bli dekket. Deretter betalte de britiske myndighetene Icesave innskuddene til enkeltpersoner fullt ut, mens de hollandske myndighetene utbetalte opp til 100.000 euro til enkeltpersoner.
- Etter at Landsbanki kollapset, ble det klart at Det islandske sikringsfondet, opprettet i samsvar med EUs lovverk for å dekke tap ved en eventuell bankkonkurs, bare var i stand til å dekke en brøkdelen av tapet til Icesave innskytterne. Verken den islandske innskuddsgarantiordningen eller det europeiske regelverket var ment til å dekke alle innlån når et helt banksystem kollapset.
- Av den grunn begynte de britiske og de hollandske myndighetene å diskutere de praktiske aspektene ved utbetaling av innskuddene og om den islandske regjeringen var pliktig til å betale minimums garantibeløpet på 20.887 euro per innskyter.
- Med en konstruktiv hjelp fra EUs franske presidentskap som leder, kom den islandske, den britiske og den nederlandske regjeringen, samt noen andre medlemsland i EU, den 14. november 2008 fram til en felles overenskomst som ble kalt „de vedtatte retningslinjene”.
- I disse retningslinjene blir det gjort oppmerksom på, at EU-direktivet om sikringsordninger for banker ble integrert i EØSs agreement og kan derfor brukes i Island på samme måte som i medlemslandene i EU. Disse retningslinjene åpnet for en snarlig løsning ved hjelp av multilateral finansiell hjelp til Island, bl.a. fra IMF (Det internasjonale valutafondet).
- I retningslinjene blir det også gjort oppmerksom på den unikt vanskelige situasjon Island befinner seg i og nødvendigheten av å finne løsninger på hvorledes Island kan gjenopprette finanssystemet sitt samtidig med at landets finansielle situasjon burde tas i betraktning når Icesave saken skulle løses. EUs og EØSs institusjoner skulle fortsatt bli involvert og rådespurt i denne prosessen.
- På dette grunnlaget startet de formelle forhandlingene mellom Island, Storbritannia og Nederland i februar 2009 og ble avsluttet i juni s.å. I samsvar med overenskomsten av 5. juni 2009 skulle Det islandske bankgarantifondet ta et statsgarantert lån fra Storbritannia og Nederland for å betale tilbake en totalsum på 2.35 milliarder pund og 1.33 milliarder euro til de respektive landene.
- I samsvar med vurderinger vil størsteparten av garantien bli betalt med Landsbankis formuesgjenstander. Hvor stor del vil bli dekket på denne måten vil bli usikkert i mange år framover. Svikt i betaling av minimums garantibeløpet samt påløpte renter vil bli dekket av den islandske regjeringen gjennom statsgaranti. For å imøtekomme dette la den islandske regjeringen fram et lovforslag for Alltinget sommeren 2009 for å sikre den lovformelige basis for en slik statsgaranti.
- Betingelsene for statsgarantien ble heftig diskutert på Alltinget. Til tross for at lånene skulle betales tilbake over 15 år etter en 7 år periode, hvor inngenting skulle betales, kritiserte mange den høye

rentesatsen på 5.55% og argumenterte for at betingelsene ville true på en skadelig måte landets finansielle gjenreisning, lagt til rette av IMF, samtidig med at det ville påføre kommende generasjoner store økonomiske belastninger.

- Etter den lengste parlamentariske debatt i Alltingets historie ble Icesave lovforslaget vedtatt i august 2009 med mange forbehold som skulle sikre Islands muligheter for å betale lånene tilbake og samtidig gjøre det mulig å gjenopprette landets økonomi og pengesystem.
- Alltingets ensidige forbehold ble presentert for den britiske og den nederlandske regjering, som forutsagt i loven. Etter intensive forklaringer antydte den britiske og den nederlandske regjering at de var villige til å godta Alltingets forbehold angående den islandske statsgarantien gjennom en ny „overenskomst om godkjenning og endringer” [Acceptance and Amendment Agreements], forutsatt at de nødvendige justeringer ville bli foretatt på overenskomsten fra juni 2009.
- Denne overenskomsten om godkjenning og endringer ble undertegnet den 19. oktober 2009. Ifølge den ble det gjort krav på bestemte endringer i loven som ble vedtatt i august 2009.
- Av den grunn ble det lagt fram et nytt lovforslag for Alltinget. Igjen ble det en ekstensiv og heftig debatt. Spesielt ble det diskutert om de foreslåtte endringene reflekterte på en tilstrekkelig måte Alltingets forbehold. Den 30. desember 2009 vedtok Alltinget med meget liten margin den reviderte loven om Icesave.
- Den 5. januar 2010 meddelte Islands president at han ikke ville skrive under den nye Icesave loven. I samsvar med den islandske grunnloven trådte loven likevel i kraft. Det blir siden endelig avgjort i en folkeavstemning, holdt den 6. mars 2010, om loven skal fortsatt gjelde.
- En av hovedårsakene, som presidenten nevnte for sin innstilling, var anmodning fra om lag 25% av velgerne lansert gjennom Internettet. Presidenten henviste også til nødvendigheten av å oppnå konsensus blant befolkningen med hensyn til Icesave saken.
- Motstand mot Icesave saken blant den islandske befolkningen skriver seg fra mange ting. Det er en vidstrakt frustrasjon over kravet om at den menige mannen i Island skal betale for en respektløs framferd fra noen uvorne bankdirektører. Gjentatte forsinkelser av utbetaling av IMF's lån og implementering av IMF's gjenreisningsplan i 2009 er av allmennheten i Island blitt tolket å stamme fra press fra Storbritannia og Nederland.
- Sist men ikke minst er det stor vrede i Island på grunn av de disproporsjonale, aggressive og meget skadelige tiltak fra den britiske regjeringens side i finanskrisen i oktober 2008 ved å bruke den britiske antiterrorlovgivningen mot Landsbanki og den islandske regjeringen for å fryse bankinnskudd og formuesgjenstander i Storbritannia [The Anti-Terrorism, Crime and Security Act 2001].
- Hva nu? I samsvar med den islandske grunnloven, fremmet regjeringen lovforslag for å forberede folkeavstemning som skal holdes i slutten av februar eller i begynnelsen av mars 2010. Alltinget vedtok forslaget 8. januar d.å. Inntil da gjelder den reviderte loven om Icesave.
- Den islandske regjeringen har vært i nær kontakt med regjeringene i Storbritannia og i Nederland, med de nordiske lands regjeringer og andre samarbeidsland og samtidig vært i kontakt med EU og IMF for å belyse Islands stilling.
- Den islandske regjering er fast bestemt på å vedstå Islands internasjonale forpliktelser.

Iceland, with a population of around 317,000, is a constitutional republic with a parliamentary government. Iceland joined the United Nations in 1946, became a founding member of the OECD in 1948, of NATO in 1949 and joined EFTA in 1970. With Iceland's accession to the European Economic Area in 1994, Iceland gained access to EU's internal market. The foundations of the Icelandic economy, with a GDP of \$11.4 billion (IMF 2009 est.) are fisheries, industry, tourism, pharmaceuticals and services.